

23. Юркевич П. Д. З науки про людський дух // Вибрані твори: Пер. з рос. – К.: Абрис, 1993. – С. 115-221.

24. Penfield W., Roberts, L. Speech and Brain Mechanisms, Princeton, N. J., 0 Princeton University Press, 1959.

*Головко Н.І., Лещенко Л.П.
Київський національний економічний університет*

ТЕСТ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний стан розвитку вищої школи характеризується інноваційними змінами не тільки в змісті, методах, технологіях викладання, але й в удосконаленні та урізноманітненні способів контролю знань студентів.

Перевірка знань студентів в поєднанні з оцінкою – це невід’ємний елемент процесу навчання, який виступає переважно після вивчення кожного розділу програми (поточний контроль) або після завершення вивчення курсу предмета (підсумковий контроль).

Система контролю знань повинна базуватись на таких визначальних принципах: об’єктивність, комплексність, послідовність. Підсумковий контроль як невід’ємний контроль управління навчальним процесом, окрім контролю здобутих знань, має бути способом отримання повної та об’єктивної інформації про якісний стан навчання.

Система поточного контролю спрямована не тільки на визначення результатів роботи студента, але й значною мірою на вивчення та дослідження діяльності викладача.

Контроль знань студентів з одного боку фіксує ступінь засвоєння студентами знань з курсу, з іншого – стимулює та заохочує їх до поглибленого вивчення предмета. Такий контроль повинен бути спрямований на всебічне охоплення всіх видів навчальної роботи, підвищення відповідальності студентів за її виконання, кінцеву перевірку та об’єктивну оцінку їхніх знань.

Чільне місце у розвитку методики навчання іноземних мов відводиться тестовому контролю. Такий контроль знань дає змогу оптимально реалізувати у процесі навчання іноземних мов функції контролю, зокрема функцію зворотного зв’язку та контролюючу функцію, а також забезпечити дотримання таких вимог: об’єктивність, надійність, вимірюваність, цілеспрямованість, систематичність тощо. Впровадження тестової методики контролю у практику навчання іноземної мови дає змогу зробити навчання більш ефективним.

Характерною ознакою підсумкового контролю є його відносна самостійність у навчальному процесі. В ньому перевага надається навчальним функціям, а серед них провідну роль набуває оцінювальна. Підсумковий тестовий контроль здійснюється за допомогою спеціально розробленого комплексу тестових завдань, мета яких полягає у визначенні та оцінюванні рівня навчальних досягнень студентів за певний час оволодіння іноземною мовою. Виділяють два види тестів: тести прогресу та кінцеві тести. Тести прогресу вимірюють приріст знань, умінь та навичок студентів за певний короткий проміжок часу, кінцеві – за весь курс вивчення іноземної мови.

В методиці навчання іноземних мов робилось багато спроб щодо вирішення проблеми організації тестового контролю, його функції у процесі навчання; створена класифікація тестових завдань, сформульовані вимоги до розробки тестових завдань; проаналізовані та описані особливості організації тестового контролю різних видів мовленнєвої діяльності, іншомовних навичок та мовленнєвих умінь.

Однак проблема організації цієї форми контролю залишається актуальною.

Тести, які використовуються в методиці навчання іноземних мов, можна розділити на дві основні групи.

Виборчі тести, які засновані на “впізнанні” однієї чи декількох правильних відповідей, що подані разом з помилковими (*recognition type*);

Тести з вільно конструйованими відповідями, засновані на “пригадуванні та доповненні” (*recall type*).

Найбільше поширення одержали виборчі тести. До кожного питання подібного тесту пропонується декілька (2-5) відповідей на вибір, студент повинен знайти серед них правильні. Виборчі тести можна розділити на такі види: альтернативні тести, тести множинного вибору і тести перехресного вибору.

Альтернативні тести застосовуються у тих випадках, коли на запропоноване питання студент повинен відповісти “так” чи “ні”. Альтернативні тести можна назвати також тестами оцінки вірного судження, вони часто застосовуються для перевірки засвоєння фонетичного чи структурного матеріалу, розуміння прочитаного чи сприйнятого на слух.

Альтернативні тести, у зв'язку з великою ймовірністю вибору вгадування правильної відповіді, застосовуються рідше інших різновидів виборчих тестів. Їхнє застосування має визначені перспективи в умовах занять з використанням технічних засобів оперативного зворотного зв'язку в автоматизованих мовних лабораторіях.

Тести множинного вибору припускають вибір правильної відповіді серед кількох запропонованих. Ці тести застосовуються досить часто тому, що відповіді на них порівняно легко можуть бути введені в технічні засоби зворотного зв'язку.

Тести множинного вибору в процесі навчання іноземної мови знаходять широке застосування для перевірки мовного матеріалу (фонетика, лексика, граматики) і ступеня сформованості мовних умінь (усна мова, читання, письмо).

Тести перехресного вибору, чи тести на співставлення, знаходження відповідності, розраховані на установлення відповідності між елементами багатьох питань і багатьох відповідей до них, записаних у довільному порядку. Тести цього типу використовуються для відпрацювання лексичного матеріалу (синоніми, антоніми, дефініції тощо).

Тестові завдання, що потребують конструювання відповідей, поділяють на: завдання у вигляді питальних або стверджувальних речень, зміст яких передбачає коротку і точну відповідь та завдання, в яких студенти повинні заповнити пропуски. За дидактичним призначенням тести з конструйованими відповідями класифікують на: тести на доповнення, тести на використання аналогії й тести на зміну елементів відповіді. Тестова перевірка дає змогу ефективно використати час, усуває суб'єктивізм, сприяє дотриманню єдності вимог до всіх студентів. Важливо, що об'єктивізм оцінки унеможливорює випадковість в оцінці знань, стимулює до їх самооцінки.

Після виконання комплексу тестових завдань студентам нараховуються відповідні бали за кожне правильно виконане завдання і відводиться загальна кількість набраних балів. При стобальній шкалі число 100 ділиться на кількість тестових завдань та отримуємо "вартість" одного завдання. Загальна кількість балів кожного студента зіставляється зі шкалою оцінок. На основі цього зіставлення визначається оцінка за виконання роботи.

Тестовий контроль передбачає перевірку рівня сформованості іншомовних навичок і вмінь за допомогою підготовленого відповідно до певних вимог комплексу завдань.

Тестовий контроль характеризується:

- вищою якістю завдань завдяки їхньої попередньої перевірки;
- помітно більшою надійністю тестових завдань вибіркового способу оформлення відповідей, що забезпечує об'єктивність підрахунку результатів виконання завдань, а також можливість виконання більшої кількості завдань за однаковий час;
- економією аудиторного часу за рахунок компактної письмової форми завдань;
- економічністю перевірки бланків відповідей;
- підвищенням мотивації у ставленні студентів до тестових форм контролю.

Питання щодо форм контролю у навчанні іноземних мов доцільно розглядати з урахуванням структури навчального процесу. Навчання спілкування іноземною мовою відбувається у взаємодії та взаємообумовленості навчальної діяльності викладача і студентів. За допомогою зворотного зв'язку ці види

складають єдину систему, де зв'язок функціонує у двох напрямках: на навчальну діяльність викладача та на навчально–мовленнєву діяльність студентів.

Зворотній зв'язок, спрямований від студентів до викладача, має керуючий характер і виконує діагностичну оцінюючу та корегуючу функції.

У свою чергу, зв'язок від викладача до студентів має навчальний характер і виконує корегуючу, оціночну та мотиваційно-стимулюючу функції.

Під час поточного контролю реалізуються всі функції зворотного зв'язку. Методичне оцінювання та коригування підлягає навчальній діяльності викладача. Оцінці та коригуванню підлягає сама навчально-мовленнєва діяльність студентів, яка опановується за допомогою адекватних засобів навчання.

Для успішного проведення тестового контролю знань студентів необхідно перед початком ознайомити студентів з технологією тестування.

Вимоги до тестової системи контролю знань студентів передбачають: надання студентові можливості усвідомлення цілей і методів навчальної роботи, завчасне інформування про зміст та форми контрольних заходів; оперативність, охоплення контролем усіх тем, що вивчались та студентів; використання контролю для диференціації навчання; підготовка та здача викладачеві після вивчення кожної теми звітних матеріалів, що відображатимуть розуміння та застосування теорії, прийомів та методів діяльності відповідно до мети навчання.

Провідним критерієм створення комплексу тестових завдань для перевірки вмінь читання виступає рівневий підхід до природи розуміння іншомовного тексту. Відповідно можна визначити такі типи тестових завдань:

- тестові завдання для визначення глобального рівня;
- тестові завдання для визначення детального рівня;
- тестові завдання для визначення критичного рівня.

Кожен із зазначених типів тестових завдань включає різні підтипи, кількісна та змістовна наповненість яких зумовлюється базовими вміннями читання, необхідними для досягнення глобального, детального та критичного рівнів розуміння. При проведенні тестового контролю тестові завдання розробляються викладачем, який повинен врахувати цілі, зміст навчання, умови навчального процесу, особливості контингенту студентів.

Перевага тестового контролю над традиційним полягає в тому, що за допомогою тесту можна оперативно перевірити знання студентів з теоретичного матеріалу, а також з'ясувати рівень їх умінь та навичок, виявити систематичність підготовки студента до заняття, забезпечує об'єктивність оцінки і повне охоплення контролем знань студентів. Добре продумана і розроблена система тестів дає змогу ефективно контролювати навчальний процес з метою внесення потрібних корективів у навчальну діяльність.